Vlaams Parlement

23-R (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 21 mei 2021 (2020-2021)

Beleids- en begrotingstoelichting

Justitie

Begrotingsuitvoering 2020

verzendcode: FIN

I. INHOUDSOPGAVE

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER 3
III. SAMENVATTING 4
IV. BELEIDSVELD OPGROEIEN 5
V. BELEIDSVELD JUSTITIE EN HANDHAVING 5
1. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT 5
2. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT WELZIJNSWERK 12
VI. APPARAATSKREDIETEN 16
VII. LIJST MET AFKORTINGEN 19
VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT REGELGEVINGSINITIATIEVEN' 20
IX. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT' 22
X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF' 23
XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE" 24

II. **INLEIDING DOOR DE MINISTER**

Het jaar 2020 was een jaar dat ons altijd zal bijblijven. Na slechts enkele maanden aan zet als eerste Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, werden we geconfronteerd met corona. De werking van onze diensten kwam onder druk te staan. Het was meteen alle hens aan dek om ervoor te zorgen dat de strafuitvoering niet in het gedrang zou komen, de wettelijke termijnen voor bijvoorbeeld beroepsprocedures bij de raad van vergunningsbetwistingen niet overschreden zouden raken en slachtoffers van bijvoorbeeld intrafamiliaal geweld niet in de kou zouden staan.

Maar ik ben trots dat we hier samen met mijn medewerkers in zijn geslaagd. We zorgden bijvoorbeeld voor voldoende beschermingsmateriaal zoals handgels, plexiglazen, bewegwijzering zodat medewerkers die op hun werkplek moesten zijn, hun werk in veilige omstandigheden konden verder zetten. We hebben ervoor gezorgd dat, ondanks een stijging van 60% van het elektronisch toezicht bij voorlopige hechtenis, altijd voldoende enkelbanden beschikbaar waren en dat het mobiele team van het VCET tijdens de lockdown, met de nodige veiligheidsvoorschriften, aan de slag kon blijven om enkelbanden aan te sluiten. We investeerden in bijkomende prestatieplaatsen voor het uitvoeren van werkstraffen zodat straffeloosheid vermeden kon worden. We wierven twee bijkomende bestuursrechters aan om de doorlooptijd van de procedures te verkorten. Tijdens de lockdown openden we een vluchthotel voor slachtoffers van intrafamiliaal geweld die door de maatregelen moeilijker een veilige plek konden vinden. De medewerkers van de Family Justice Centers en de ketenaanpak intrafamiliaal geweld zochten proactief contact met de betrokkenen in alle lopende dossiers om de vinger aan de pols te houden.

Niet alleen ben ik trots dat ik samen met mijn medewerkers onze dienstverlening doorheen deze pandemie heb kunnen staande houden, maar ook dat we ondanks de pandemie en de bijkomende zorgen er in geslaagd zijn heel wat nieuwe initiatieven op de rails te zetten. Zo keurde het afgelopen jaar de Vlaamse Regering bijvoorbeeld het eerste Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld en een nieuw strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden goed. We maakten een nieuw personeelsplan op om 128 nieuwe medewerkers aan te kunnen werven, organiseerden verschillende opleidingen om de professionele ontwikkeling van de medewerkers te stimuleren en lanceerden tal van onderzoeksinitiatieven om meer evidence-based te kunnen werken. Het komende jaar werk ik graag op dit elan verder.

III. **SAMENVATTING**

TOTAAL – JUSTITIE EN HANDHAVING, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B (minister Demir)

(duizend euro)

2020	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
2e BA	80	6.606	0	17.122	17.339
2e BA-JR	80	6.606	0	10.608	10.825
BU	156	0	0	10.144	9.275

PROGRAMMA GC – WELZIJN (minister Demir)

(duizend euro)

2020	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
2e BA	80	6.606	0	17.122	17.339
2e BA-JR	80	6.606	0	10.608	10.825
BU	156	0	0	10.144	9.275

IV. **BELEIDSVELD OPGROEIEN**

Wat de middelen voor het beleid rond jeugddelinquentie betreft, verwijs ik naar de beleids- en begrotingstoelichting van mijn college-minister Beke waarmee ik deze bevoegdheid deel.

V. **BELEIDSVELD JUSTITIE EN HANDHAVING**

1. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT

Sinds de Zesde Staatshervorming omvatten de persoonsgebonden aangelegenheden van de Vlaamse overheid ook de organisatie, de werking en de opdrachten van de justitiehuizen en van de bevoegde dienst die de uitwerking en de opvolging van het elektronisch toezicht verzekert. Niettemin blijft het wel de bevoegdheid van de federale overheid om de opdrachten die de justitiehuizen dienen uit te oefenen in het kader van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen, te bepalen. In uitvoering van de Zesde Staatshervorming werd de financieringswet aangepast en wordt jaarlijks een dotatie voorzien.

Ingevolge de afslanking van de provincies en het niet langer uitoefenen van de persoonsgebonden bevoegdheden, maken sinds 1 januari 2018 ook de coördinatoren ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG)/kindermishandeling deel uit van de afdeling Justitiehuizen.

De opdrachten van de justitiehuizen en het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) worden omschreven in het samenwerkingswerkingsakkoord van 17 december 2013 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de uitoefening van de opdrachten van de justitiehuizen en in het decreet van 26 april 2019 houdende de Justitiehuizen.

Dit inhoudelijk structuurelement omvat middelen voor:

- specifieke werkingskosten van de justitiehuizen, het VCET en Family Justice Centers/ketenaanpak IFG;
- leefvergoedingen die aan justitiabelen onder elektronisch toezicht worden toegekend wanneer die niet over andere bestaansmiddelen beschikken;
- tolkenkosten (art. 17 decreet 26 april 2019 Justitiehuizen);
- ondersteuning van initiatieven die de uitvoering van werkstraffen en dienstverlening omkaderen, instaan voor gedragstrainingen en instaan voor de toeleiding naar de zorg (art. 106 van het decreet van 15 juli 2016 houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en toekomstig art. 20 en 21 van het decreet van 26 april 2019 houdende de Justitiehuizen);
- subsidies ter ondersteuning van het beleid inzake de opdrachten van de justitiehuizen, het elektronisch toezicht, de coördinatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en de coördinatie van de Family Justice Centers/ketenaanpak IFG;
- uitgaven ter ondersteuning van het beleid inzake de opdrachten van de justitiehuizen, het elektronisch toezicht, de coördinatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en de coördinatie van de Family Justice Centers/ketenaanpak IFG.

Beknopte toelichting belangrijkste beleidsinitiatieven/realisaties 2020

In 2020 startte ik de voorbereidingen voor de oprichting van een nieuw Agentschap Justitie en Handhaving. Ik stelde een transitiemanager aan om de overheveling in goede banen te leiden. Ik stelde daarnaast een nieuw personeelsplan op voor wat betreft de justitiële bevoegdheden binnen het Departement WVG, namelijk de afdeling Justitiehuizen en het team hulp- en dienstverlening van de afdeling Welzijn & Samenleving. Dit personeelsplan voorziet in de aanwerving van 128 nieuwe personeelsleden waarmee ik sterk inzet op de versterking van de medewerkers op het terrein, onder andere bij slachtofferonthaal, het VCET, de justitieassistenten, casusregisseurs bij de ketenaanpak IFG, …

Sinds maart 2020 noopte de coronacrisis ons tot een aanpassing van de werking om de strafuitvoering niet in het gedrang te laten komen. Er werden werkafspraken gemaakt, aangepast aan een grotendeels digitale werking, om de dienstverlening van de justitiehuizen te kunnen continueren. Maar de druk op de uitvoering van de straffen was onvermijdelijk. Zo steeg het gebruik van elektronisch toezicht bij voorlopige hechtenis met 60%. Ondanks deze stijging zijn wij erin geslaagd om steeds de beschikbaarheid van voldoende enkelbanden te verzekeren, de justitiabelen tijdig van een enkelband te voorzien en te allen tijde te monitoren. De werkstraffen leden evenwel het zwaarst onder de coronapandemie omdat vele prestatieplaatsen noodgedwongen de deuren moesten sluiten. Ik nam het initiatief om bijkomende prestatieplaatsen te zoeken, subsidieerde tijdelijk bijkomende omkaderingscapaciteit en ben in gesprek gegaan met de voorzitters van de probatiecommissies om de wettelijke termijn voor de uitvoering van de werkstraf ambtshalve te verlengen.

Daarnaast maakte de coronacrisis ook pijnlijk zichtbaar hoe alomtegenwoordig intrafamiliaal geweld is en wat voor dramatische gevolgen het kan hebben. Daarom opende ik tijdens de eerste lockdown een vluchthotel voor slachtoffers van intrafamiliaal geweld die hierdoor moeilijker een veilige plek konden vinden. Ik liet de medewerkers van de Family Justice Centers en de ketenaanpak IFG ook proactief contact zoeken met de betrokkenen in alle lopende dossiers om de vinger aan de pols te houden.

Naast het verzekeren van de continuïteit maakte ik ook werk van de voorbereiding van enkele nieuwe mandaten zoals tijdelijk huisverbod en radicalisering. Ik startte diverse werkgroepen en samenwerkingen op die de vele geplande beleidsinitiatieven uittekenen en vormgeven. Het gaat hierbij onder meer over risicotaxatie binnen de justitiehuizen, de kindreflex, de voorbereiding van de inwerkingtreding van de wet betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, … Ik werkte concrete projecten uit zoals het project SAMEN, de jongerenopvolgingskamer, de uitbreiding van de drugopvolgingskamers, het uitbreiden van KOMPAS+ naar meerderjarigen, … Ik zette ook in op de organisatie van diverse opleidingsinitiatieven ter ondersteuning van het werk en de professionele ontwikkeling van de medewerkers over onder meer de problematiek van intrafamiliaal geweld, kindreflex, eergerelateerd geweld, tijdelijk huisverbod, seksuele delinquentie, … sommige hiervan starten op of lopen in 2021 verder.

In oktober 2020 werd ook het eerste Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld goedgekeurd. Dit actieplan formaliseert concrete engagementen om vanuit de betrokken sectoren en ministers (welzijn, gezondheid, onderwijs, sport, jeugd, cultuur, media, gelijke kansen …) vorm te geven aan een integrale aanpak, die vertrekt vanuit de noden van slachtoffer en dader. Met dit actieplan bouw ik verder op bestaande goede praktijken en wil ik complementair zijn aan reeds bestaande actieplannen om zo door een gecoördineerde aanpak bij te dragen tot een

afgestemd, en daardoor, sterker resultaat. De eerste stappen ter uitvoering van de acties onder mijn bevoegdheid werden reeds genomen. Zo werd de samenwerking tussen de Zorgcentra na Seksueel Geweld en de dienst slachtofferonthaal verder vorm gegeven en werden er gesprekken opgestart met de bevoegde ministers voor slachtofferzorg en seksueel geweld om zowel het samenwerkingsakkoord van 1998 inzake slachtofferzorg als het samenwerkingsakkoord rond zedendelinquenten te herzien.

In het kader van radicalisering zette ik mijn schouders, samen met collega Somers, onder het LIVC-R decreet, het verder uitwerken van het draaiboek radicalisering in de gevangenissen, in samenwerking met mijn federale collega, het gebruik van het risicotaxatie-instrument VERA-2R door de justitieassistenten, en een multidisciplinaire samenwerking met Ceapire ter opvolging van geradicaliseerde justitiabelen.

Tenslotte hecht ik in mijn beleid veel belang aan evidence-based werken. Ik nam dan ook enkele onderzoeksinitiatieven waaronder een onderzoek naar het profiel van de doelgroep van justitiabelen onder elektronisch toezicht met de vraag naar verbetertrajecten, een onderzoek om te komen tot een Vlaams, intersectoraal, multidisciplinair, rechtstreeks toegankelijk en gebiedsdekkend model voor centra voor intrafamiliaal geweld, een wetenschappelijke opvolging van het KOMPAS+ project en een operationele audit van de IT-systemen van het VCET met het oog op efficiëntieverbeteringen.

JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	AO		**TO**		**LO**	
2020	2e BA	BU	2e BA	BU	2e BA	BU
ESR-ontvangsten OW	80	156	6.606	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	80	156	6.606	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De evolutie wordt geduid bij de onderliggende begrotingsartikels.

JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
2020	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uit-gaven WT, LO, PR	14.498	7.941	7.510	14.624	8.067	6.553
Toe-lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Tot. incl. Over-flow	**14.498**	**7.941**	**7.510**	**14.624**	**8.067**	**6.553**
Over-flow	0	0	0	67	67	58
Tot. excl. Over-flow	**14.498**	**7.941**	**7.510**	**14.557**	**8.000**	**6.495**

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De evolutie wordt geduid bij de onderliggende begrotingsartikels.

Ontvangstenartikelen

GB0-9GCEAHA-OW – JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT

Korte inhoud
Het artikel wordt gebruikt voor de terugvordering van kosten van beschadigde enkelbanden of materiaal dat niet werd ingeleverd alsook ten onrechte uitbetaalde leefvergoedingen.

(duizend euro)

2020	**AO**	**TO**	**LO**
2e BA	80	0	0
Uitvoering	156	0	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

De ontvangsten voor de terugvordering van ten onrechte ontvangen leefvergoedingen en de vorderingen als gevolg van verlies of beschadiging van een

enkelband werden geraamd op 80 keuro. De netto-ontvangst hiervoor was echter 156 keuro.

GB0-9GCETHA-OW – JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT

Korte inhoud
In het kader van de uitvoering van alternatieve gerechtelijke maatregelen in de samenleving wordt beroep gedaan op externe diensten. Het gaat dan bijvoorbeeld om steden, gemeenten en vzw's zoals Natuurpunt die werkplekken en begeleiding voorzien voor de uitvoering van werkstraffen en verschillende centra geestelijke gezondheidszorg die behandeling aanbieden voor de aanpak van bijvoorbeeld agressie, drugs of seksueel misbruik in het kader van bijvoorbeeld een probatiemaatregel of een vrijheid onder voorwaarden.

De subsidiëring van deze organisaties die belast zijn met de omkadering van justitiabelen bij de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen, gebeurt momenteel, omwille van de federale geschiedenis van de justitiehuizen, via de federale overheid.

Om de bevoegdheden van de Federale Staat en de gemeenschappen optimaal op elkaar af te stemmen is het de bedoeling dat deze subsidies in de toekomst door de federale overheid worden uitgekeerd aan de Vlaamse gemeenschap zelf (als communautaire overheid die belast is met de opvolging van de uitvoering van alternatieve straffen en maatregelen). Op die manier kan de Vlaamse gemeenschap als een intermediaire instantie zelf de organisaties die alternatieve gerechtelijke maatregelen uitvoeren, subsidiëren.

Teneinde toe te laten deze intermediaire rol te vervullen werd een nieuw begrotingsfonds opgericht zodat het Departement WVG deze middelen zelf kan beheren. Op basis van art. 31 van het decreet van 21 december 2018 kunnen daarop inkomsten en uitgaven worden aangerekend.

(duizend euro)

2020	**AO**	**TO**	**LO**
2e BA	0	6.606	0
Uitvoering	0	0	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering
De gesprekken rond de overdracht van deze middelen naar de gemeenschappen zijn nog lopende. Om die reden waren er geen ontvangsten op dit begrotingsartikel in 2020.

Uitgavenartikelen

GB0-1GCE2HA-WT – JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT

Korte inhoud
Het begrotingsartikel voorziet in de nodige kredieten voor de uitvoering van het beleid inzake elektronisch toezicht. De kredieten worden aangewend voor werkingskosten verbonden aan elektronisch toezicht, in het bijzonder de huur van het materiaal voor elektronisch toezicht (enkelbanden) en tolkkosten, de uitbetaling van een leefvergoeding (equivalent leefloon) voor personen onder elektronisch toezicht die over geen andere bestaansmiddelen beschikken en de toekenning van subsidies aan organisaties die instaan voor de omkadering van

leermaatregelen (Koninklijk Besluit van 17 december 2003). Daarnaast wordt dit begrotingsartikel ook aangewend voor subsidies en uitgaven ter ondersteuning van het beleid inzake justitiehuizen en elektronisch toezicht zoals opleidingen en wetenschappelijk onderzoek.

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
2020	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgave incl. Over-flow	7.892	7.941	7.510	8.018	8.067	6.553
Overflow	0	0	0	67	67	58
Totaal excl. Over-flow	7.892	7.941	7.510	7.951	8.000	6.495

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering
Dit krediet werd geïndexeerd met 49 keuro. Op basis van de regels conform de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën werd het overeenkomstig VEK aangerekend.

Ter ondersteuning van het beleid werd in 2020 gestart met de aanbesteding van een aantal wetenschappelijke onderzoeken. Concreet gaat het bijvoorbeeld om een onderzoek naar het profiel van de doelgroep van justitiabelen onder elektronisch toezicht met de vraag naar verbetertrajecten, een onderzoek om KOMPAS+ - die via een multidisciplinair casusoverleg inzet op het opvolgen van minderjarige veelplegers – wetenschappelijk te onderbouwen en een onderzoek om te komen tot een Vlaams, intersectoraal, multidisciplinair, rechtstreeks toegankelijk en gebiedsdekkend model voor centra voor IFG zodat iedereen die in aanraking komt met IFG weet waar hulp te vinden.

Daarnaast investeerde ik in een aantal specifieke opleidingsprogramma's om zo in te zetten op de verdere professionele ontwikkeling van de medewerkers. Zo heb ik voor alle justitieassistenten opleidingen voorzien rond zedendelinquenten en de kindreflex, voor de medewerkers van de Family Justice Centers en de ketenaanpak IFG rond seksuele gezondheid en eergerelateerd geweld, en voor de advocaten van de juridische eerstelijnsbijstand rond seksueel geweld.

Door in te zetten op wetenschappelijk onderzoek en opleiding wil ik innovatie binnen de afdeling Justitiehuizen en de doorontwikkeling naar het op te richten Agentschap Justitie en Handhaving stimuleren.

Verder investeerde ik in het kader van twee transversale actieplannen die ik coördineer, namelijk het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld en het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, in de uitwerking van concrete acties uit deze plannen. Zo verleende ik bijvoorbeeld een subsidie aan punt vzw voor de uitwerking van de educatieve theatervoorstelling #enough en startte ik een aanbesteding om het succesvolle Europese project 'Equi-x' ter preventie van gendergerelateerd geweld, gebaseerd op het internationaal erkend en wetenschappelijk onderbouwd H/M/D programma van Promundo, uit te werken op maat van gedetineerden.

Samen met minister Somers en minister Beke financierde ik bovendien voor Vlaanderen de Europese survey rond gendergerelateerd die over verschillende Europese landen prevalentiecijfers rond gendergerelateerd geweld zal verzamelen en het bijgevolg mogelijk zal maken om cijfers tussen Europese landen te kunnen vergelijken. Met diezelfde collega's maakten we ook het project SAMEN in de regio Antwerpen-Mechelen-Neteland mogelijk. Naast dit snelrecht, is er ook een noodzaak om jongeren niet enkel sneller te vatten maar ook onmiddellijk op te volgen met specifieke maatregelen. In dat kader richtte ik, samen met de rechtbank van Antwerpen, de jongerenopvolgingskamer op. Zo willen we tijdig ingrijpen en voorkomen dat jongeren veelplegers worden.

Ik zette ook een samenwerking op met Ceapire voor de verdere opvolging van geradicaliseerde justitiabelen. Zij zetten in op een multidisciplinaire opvolging, want naast het theologisch aspect, is er dikwijls ook sprake van andere vormen van criminaliteit, psychische of psychiatrische stoornissen, drugs, etc. We moeten met die justitiabelen en hun families in het kader van een groter geheel werken.

Ten slotte vroeg de coronapandemie bijkomende investeringen om de uitvoering van de opdrachten van de justitiehuizen veilig te stellen. Door de verschillende maatregelen kwam de uitvoering van de werkstraffen namelijk onder druk te staan. Een deel van de bestaande werkplaatsen moesten omwille van de coronamaatregelen hun werking tijdelijk stopzetten waardoor er na de lockdown een groter aantal werkstraffen diende weggewerkt te worden. Daarom heb ik geïnvesteerd in bijkomende werkvloerplaatsen en -projecten. Concreet werd er in verschillende regio's een samenwerking opgezet met Natuurpunt, de kringloopwinkels en Natuur en Bos. Daarnaast werden ook een aantal nieuwe samenwerkingen opgezet met een aantal steden en gemeenten, waaronder Blankenberge, Hasselt en Antwerpen.

GB0-1GCE4HA-WT – JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT

Korte inhoud
In het kader van de uitvoering van alternatieve gerechtelijke maatregelen in de samenleving wordt beroep gedaan op externe diensten. Deze organisaties worden momenteel gesubsidieerd door de federale overheid (cfr. supra).

Het doel is dat in de toekomst deze subsidies door de federale overheid worden uitgekeerd aan de Vlaamse gemeenschap (als communautaire overheid die belast is met de opvolging van de uitvoering van alternatieve straffen en maatregelen) zodat de Vlaamse gemeenschap als een intermediaire instantie de organisaties die alternatieve gerechtelijke maatregelen uitvoeren, zelf kan subsidiëren. Op het ogenblik dat deze middelen zouden overgedragen worden via het begrotingsfonds justitiehuizen (zie begrotingsartikel GB0-9GCETHA-OW) zouden de daarmee verband houdende uitgaven opgenomen worden onder dit begrotingsartikel.

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
2020	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgave incl. Over-flow	6.606	0	0	6.606	0	0
Overflow	0	0	0	0	0	0
Totaal excl. Over-flow	6.606	0	0	6.606	0	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering
De gesprekken rond de overdracht van deze middelen naar de gemeenschappen zijn nog lopende. In 2020 zijn er dan ook geen ontvangsten overgemaakt in dit begrotingsfonds. Ik houd het begrotingsfonds (ontvangsten op GB0-9GCETHA-OW) aan zodat ik de doorstorting van deze ontvangsten in de toekomst via deze weg kan ontvangen.

Intussen gebeurt de uitkering van de subsidies rechtstreeks door de federale overheid, op voorstel van Vlaanderen. Bij gevolg zijn er in 2020 ook geen eigen uitgaven geweest.

2. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT WELZIJNSWERK

Hier worden de middelen voor het beleid rond welzijnswerk opgenomen. Welzijnswerk is een brede term die het beleid omvat dat zich richt tot alle zorgvragers met een brede welzijnsvraag. Concreet gaat het hier om de coördinatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en de commissies voor juridische bijstand.

Voor het algemeen welzijnswerk, het algemeen welzijnsbeleid, het lokaal sociaal beleid, de tolkendienst voor de welzijns- en gezondheidsorganisaties, de werk- en zorgtrajecten en het vrijwilligerswerk verwijs ik naar de BBT Welzijn van minister Beke.

<u>Beknopte toelichting belangrijkste beleidsinitiatieven/realisaties 2020</u>

De hulp- en dienstverlening aan gedetineerden vindt zijn basis in het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Naar aanleiding van heel wat wijzigingen zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming en het nieuwe digitale systeem om het groepsaanbod in goede banen te leiden drong een bijsturing van dit decreet op het vlak van gegevensdeling zich op. In 2020 werd het legistieke traject voor deze wijziging doorlopen. Het wijzigingsdecreet werd definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 oktober 2020.

Na een grondige voorbereiding en onderhandelingen met de verschillende betrokken ministers keurde op 13 november 2020 de Vlaamse Regering mijn nieuw Vlaamse strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025 goed. Dit plan focust op vijf strategische doelstellingen

die nauw aansluiten bij het regeerakkoord en die duidelijk aangeven waar we naartoe willen: een veiligere samenleving door een betere re-integratie, minder recidive en geen nieuwe slachtoffers. De vijf strategische doelstellingen werden vertaald in 53 concrete acties waar de volgende jaren uitvoering aan gegeven zal worden. De eerste voorbereidingen voor de uitvoering van de acties onder mijn bevoegdheid werden reeds getroffen (cfr. supra).

Op het einde van de vorige legislatuur werd het nieuwe voorstel van decreet houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Het uitvoeringsbesluit raakte echter niet meer rond in de vorige legislatuur waardoor tot op heden de organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand nog geregeld wordt via de bestaande federale regelgeving. Het voorbije jaar werd in overleg met de Orde van de Vlaamse Balies en de commissies juridische bijstand gewerkt aan het uitvoeringsbesluit om tot een gedragen tekst te komen. Dit proces zal afgerond worden in 2021.

Ten slotte werden in 2020 ook reeds de eerste contacten gelegd met de Zorgcentra na Seksueel Geweld en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen om een samenwerking tussen de Zorgcentra en de commissies juridische eerstelijnsbijstand uit te bouwen. Op die manier wil ik ervoor zorgen dat slachtoffers van seksueel geweld op een snelle en accurate wijze informatie en advies kunnen ontvangen omtrent hun juridische vragen en indien gewenst ook voorbereid kunnen worden op hun verhoor bij de politie. Om de advocaten voor te bereiden op deze opdracht, voorzie ik voor hen in samenwerking met de Orde van de Vlaamse Balies, een specifieke opleiding rond seksueel geweld (cfr. supra).

WELZIJNSWERK, MVG excl. DAB (minister Demir)

(duizend euro)

	AO		**TO**		**LO**	
2020	2e BA	BU	2e BA	BU	2e BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er zijn geen ontvangstenartikelen binnen het inhoudelijk structuurelement Welzijnswerk wat betreft de bevoegdheden van minister Demir.

WELZIJNSWERK, MVG excl. DAB (minister Demir)

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
2020	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uit-gaven WT, LO, PR	1.258	1.301	1.268	1.258	1.301	1.268
Toe-lagen IS	1.366	1.366	1.366	1.457	1.457	1.454
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Tot. incl. Over-flow	**2.624**	**2.667**	**2.634**	**2.715**	**2.758**	**2.722**
Over-flow	0	0	0	91	91	454
Tot. excl. Over-flow	**2.624**	**2.667**	**2.634**	**2.624**	**2.667**	**2.268**

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De evolutie wordt geduid bij de onderliggende begrotingsartikels.

Uitgavenartikelen

GB0-1GCE2EC-WT – HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel staan de middelen in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Concreet gaat het om de subsidiëring van de centra voor algemeen welzijnswerk voor de organisatieondersteuning en de werkingskredieten voor de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

(duizend euro)

	VAK			VEK		
2020	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgave incl. Over-flow	1.258	1.301	1.268	1.258	1.301	1.268
Overflow	0	0	0	0	0	0
Totaal excl. Over-flow	1.258	1.301	1.268	1.258	1.301	1.268

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering
Voor wat betreft de subsidie aan de centra voor algemeen welzijnswerk werd er 19 keuro toegevoegd voor de aanpassing van de subsidies aan de stijging van de gezondheidsindex en een herverdeling van 24 keuro in het kader van het VIA 5. Verder is er een kleine onderbenutting op de werkingskredieten voor de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden omdat een aantal activiteiten zoals vergaderingen en opleidingen aan medewerkers in de gevangenissen niet zijn kunnen doorgaan omwille van de coronamaatregelen.

GB0-1GCE2EW-IS – COMMISSIES VOOR JURIDISCHE BIJSTAND

Korte inhoud
De middelen binnen dit artikel dienen voor de organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand. Onder eerstelijnsbijstand wordt verstaan de juridische bijstand die verleend wordt door advocaten in de vorm van praktische inlichtingen, juridische informatie, een eerste juridisch advies of de verwijzing naar een gespecialiseerde instantie of organisatie.

De organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand is in handen van de commissies voor juridische bijstand. In elk gerechtelijk arrondissement is er een dergelijke commissie, paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de balie en vertegenwoordigers van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en erkende organisaties voor juridische bijstand.

(duizend euro)

	VAK			VEK		
2020	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgave incl. Over-flow	1.366	1.366	1.366	1.457	1.457	1.454
Overflow	0	0	0	91	91	454

Totaal excl. Over-flow	1.366	1.366	1.366	1.366	1.366	1.000

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering
De begroting is uitgevoerd zoals goedgekeurd. Het VEK werd gedeeltelijk gebruikt om de verbintenissen van de vorige jaren te betalen.

VI. **APPARAATSKREDIETEN**

BELEIDSDOMEIN G – Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (minister Demir)

(duizend euro)

2020	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
2e aanpassing BA	0	0	0	3.187	3.187
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	3.187	3.187
BU	0	0	0	2.682	1.399

PROGRAMMA GA - GB0 – DEPARTEMENT WVG (minister Demir)

(duizend euro)

2020	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
2e aanpassing BA	0	0	0	3.187	3.187
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	3.187	3.187
BU	0	0	0	2.682	1.399

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering
Naast onderstaand begrotingsartikel staan de apparaatskredieten van de afdeling Justitiehuizen, het team hulp- en dienstverlening van de afdeling Welzijn en Samenleving en ander ondersteunend personeel nog steeds op de apparaatskredieten van het Departement WVG, die opgenomen zijn in de Beleids- en Begrotingstoelichting van minister Beke met betrekking tot Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. Vanaf begrotingsjaar 2021 werd een eerste uitsplitsing gemaakt voor deze kredieten. We verwijzen hiervoor naar

BBT begrotingsopmaak 2021. Vanaf 2022 wordt het geheel overgedragen naar het nieuwe Agentschap Justitie en Handhaving.

Uitgavenartikelen

GB0-1GAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud
Dit is een nieuw begrotingsartikel dat bij begrotingsaanpassing 2020 werd gecreëerd, waarop een budget voor nieuw beleid werd gealloceerd voor de cluster Justitie binnen het Departement WVG. Concreet gaat het om werkings- en investeringskredieten (personeel, ICT, facilities).

(duizend euro)

2020	**AO**	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
2e aanpassing BA	0	0	0	3.187	3.187
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	3.187	3.187
BU	0	0	0	2.682	1.399

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering
Het verschil van 1.283 keuro tussen het in 2020 bestede VAK en VEK wordt verklaard door de vereffeningskalender.

Het personeelsplan 2020 voorziet in de aanwerving van 128 bijkomende medewerkers. Dit is de grootste aanwerving ooit in de geschiedenis van de justitiehuizen. Zowel het Departement WVG alsook AgO heeft dan ook niet voldoende wervingscapaciteit om deze aanwervingen in een redelijke termijn af te ronden. Daarom koos ik om voor deze 128 aanwervingen beroep te doen op een externe partner. Gelet op de omvang van dit wervingsproject dat pas in het najaar 2020 is gestart, kon in 2020 nog niet overgegaan worden tot effectieve aanwerving van een significant aantal bijkomende medewerkers. De geraamde personeelskosten liggen dan ook hoger dan de werkelijke uitgaven.

De justitiehuizen en het VCET beschikken voor de begeleiding en opvolging van justitiabelen over allerlei digitale toepassingen. Deze toepassingen zijn cruciaal in de uitvoering van hun opdrachten. Naast de jaarlijkse onderhoudskost, werd er in 2020 eenmalig een groter budget voorzien en besteed voor de aanpassing en doorontwikkeling van twee cruciale digitale toepassingen, namelijk Sipar en Siset.

Zoals eerder aangegeven heeft de coronapandemie ook een impact op de werking van de justitiehuizen, het VCET en de Family Justice Centers/ketenaanpak IFG. Om ervoor te kunnen zorgen dat de medewerkers, indien nodig, op hun werkplek in veilige omstandigheden hun werk konden blijven doen, werd geïnvesteerd in plexiglas, handgels, tape voor bewegwijzering enzovoorts.

Daarnaast beslissen onderzoeksrechters sinds de lockdown in maart 2020 er steeds meer voor om beklaagden thuis onder elektronisch toezicht bij voorlopige

hechtenis te plaatsen om op die manier zoveel mogelijk bewegingen in en uit de gevangenissen te vermijden. Het gebruik van deze modaliteit steeg zelfs met 60%. Deze plotse stijging leidde ertoe dat de voorraad enkelbanden met gps die voor elektronisch toezicht bij voorlopige hechtenis gebruikt moeten worden, slinkte. Ik heb dan ook meteen bijkomend materiaal aangekocht om ervoor te zorgen dat we de strafuitvoering te allen tijde konden blijven garanderen.

Ten slotte maakte de coronacrisis pijnlijk zichtbaar hoe alomtegenwoordig intrafamiliaal geweld is en wat voor dramatische gevolgen het kan hebben. Daarom heb ik tijdens de lockdown in samenwerking met een hotelketen en minister Beke een vluchthotel 'Veilige Haven' geopend. Door de lockdown was het voor slachtoffers namelijk moeilijker een veilige plek te vinden. In samenwerking met minister Beke en het plaatselijke CAW bood ik met dit vluchthotel in de periode april-juni gratis onderdak en ook begeleiding aan 19 vrouwen en 22 kinderen. Voor ieder van hen werd tegen de sluiting van het vluchthotel een andere veilige oplossing gevonden.

VII. **LIJST MET AFKORTINGEN**

(Tekst)

AO	Algemene Ontvangsten
BA	Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement
BA-JR	Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekening
BBT	Beleids- en Begrotingstoelichting
BU	Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap (van de Vlaamse overheid)
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
MVG	Ministerie Vlaamse Gemeenschap
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
TO	Toegewezen ontvangsten
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)

VIII. **BIJLAGE 'OVERZICHT REGELGEVINGSINITIATIEVEN'**

Titel	Aard van het initiatief	Beleidsveld	Entiteit(en)	Korte omschrijving	Status
Decreet tot wijziging van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, wat betreft de bepalingen over gegevensverwerking en informatie-uitwisseling	Wijzigingsdecreet	Welzijn (minister Demir)	Departement WVG – afdeling Welzijn en Samenleving	Het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden moet met de komst van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de ingebruikname van 'Acsy' gewijzigd worden met het oog op de gegevensverwerking- en uitwisseling in dit kader.	Afgerond
Ontwerp van decreet houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme	Ontwerp van decreet	Welzijn (minister Demir)	Departement WVG – afdeling justitiehuizen	Het decreet machtigt de Vlaamse deelnemers van een LIVC R om hun beroepsgeheim te doorbreken als ze deelnemen aan een casusoverleg van een LIVC R en regelt tevens een aantal modaliteiten	Bijna afgerond
Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering	Besluit van de Vlaamse regering	Opgroeien (minister Demir en	Agentschap Opgroeien	Het Besluit maakt het mogelijk om in alle	Afgerond

over het gebruik van de videoconferentie voor de verschijning van minderjarige verdachten en delictplegers		minister Beke)		Vlaamse gemeenschapsinstellingen via digitale weg te communiceren met de jeugdrechtbank	

IX. **BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'**

In 2020 werden geen resoluties en moties aangenomen in het Vlaams Parlement die relevant zijn voor de afdeling Justitiehuizen of het team hulp- en dienstverlening van de afdeling Welzijn & Samenleving.

X. **BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'**

In 2020 werden geen aanbevelingen van het Rekenhof geformuleerd die relevant zijn voor de afdeling Justitiehuizen of het team hulp- en dienstverlening van de afdeling Welzijn & Samenleving.

XI. **BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE"**

Er zijn geen arresten van het Grondwettelijk Hof of het Hof van Justitie die relevant zijn voor de bevoegdheden van de afdeling Justitiehuizen of het team hulp- en dienstverlening van de afdeling Welzijn en Samenleving.

Wel was er een arrest voor wat betreft Jeugddelinquentie, nl. arrest 22/2021 van 11 februari 2021 (rolnummer 7268), beroep tot vernietiging van het Vlaams decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht.

Dit decreet bepaalt onder welke omstandigheden de jeugdrechter of jeugdrechtbank een maatregel of sanctie (een « reactie ») kan opleggen als antwoord op een feit gepleegd door een minderjarige van minstens twaalf jaar. De minderjarige verzoekers vorderen de vernietiging van bepalingen die betrekking hebben op: (1) het optreden van de jeugdrechter of de jeugdrechtbank en de behandeling van de zaak, (2) de seponering onder voorwaarden, de bemiddeling, het positief traject en het herstelgericht groepsoverleg, (3) de vrijheidsberovende maatregelen en sancties. Het gaat om 13 middelen in totaal.

Het Hof verwerpt grotendeels het beroep en vernietigt twee kleine bepalingen.

- Het Hof stelt vast dat de volgorde van criteria waarmee de jeugdrechter of de jeugdrechtbank rekening dient te houden bij het opleggen van een maatregel of sanctie, niet waarborgt dat het belang van het kind steeds de eerste overweging is. Het Hof vernietigt bijgevolg de verplichting om deze volgorde van criteria te volgen.
- Voorts oordeelt het Hof dat de sanctie van de langdurige gesloten begeleiding voor minderjarigen tussen twaalf en zestien jaar onvoldoende voorspelbaar is. Het verlaten aan de jeugdrechtbank om te bepalen wanneer er sprake is van « uitzonderlijke omstandigheden » geeft aanleiding tot een risico van willekeur en is in strijd met het strafrechtelijk wettigheidsbeginsel.

Hierop heb ik samen met mijn collega-minister Beke een wijzigingsdecreet aan de Vlaamse regering en het parlement voorgelegd. Aangezien het Hof de mogelijkheid om een langdurige gesloten begeleiding voor minderjarigen tussen 12 en 16 jaar op te leggen principieel niet uitsluit, hebben we het decreet gewijzigd en verduidelijkt voor welke specifieke feiten de jeugdrechter een langdurige gesloten begeleiding kan opleggen. Hiermee bestaat er geen twijfel meer over uitzonderlijke omstandigheden en wordt er tegemoet gekomen aan het oordeel van het Hof.